

Gemeente Nieuwkoop
T.a.v. gemeenteraad
Postbus 1
2460 AA TER AAR

beantwoording schriftelijke vragen

onderwerp	Schriftelijke vragen 2023 nr. 07 van de fractie van D66 "te weinig stembiljetten Rijnland".
Vragen gesteld door	J. van der Pijl
Datum vraag	11 april 2023
portefeuillehouder	R.J. van Duijn
opgesteld door	Jop Kluis
Zaaknummer	253606
Datum beantwoording	13 april 2023

Inleiding

Afgelopen 15 maart zijn de verkiezingen geweest voor de Provinciale Staten en de waterschappen. Binnen de gemeente Nieuwkoop was helaas een tekort aan stembiljetten voor het Hoogheemraadschap van Rijnland. Dat is zeer kwalijk. Uiteraard wordt de gang van zaken rondom de verkiezingen grondig geëvalueerd om herhaling in de toekomst te voorkomen. Tijdens een extra informatiesessie op de avond van donderdag 16 maart heeft de portefeuillehouder, de heer R.J. van Duijn, de fracties van de gemeenteraad hierover geïnformeerd en het op dat moment bekende feitenrelaas gegeven. Tijdens deze bijeenkomst heeft de portefeuillehouder toegezegd dat de interne evaluatie van de verkiezingen met de gemeenteraad zal worden gedeeld.

Vooruitlopend op deze rapportage heeft de heer J. van der Pijl van de fractie van D66 op 11 april 2023 schriftelijke vragen hierover gesteld.

De meeste vragen van de heer Van der Pijl zullen in rapportage beantwoord worden. Echter, aangezien het Reglement van Orde van de gemeenteraad van Nieuwkoop in artikel 11 voorschrijft dat schriftelijke vragen ook schriftelijk per vraag beantwoord dienen te worden volgt hierbij deze beantwoording vooruitlopend op de uiteindelijke rapportage.

De heer J. van de Pijl:

Op 15 maart 2023 vonden de Provinciale Statenverkiezingen en de Waterschapsverkiezingen plaats. In Nieuwkoop hebben we te maken met 3 verschillende waterschappen en voor 1 waterschap waren er te weinig stembiljetten. Hierdoor hebben sommige mensen pas later kunnen stemmen, mogelijk hebben sommigen daarom ook van hun stemrecht afgezien. Eerder is duidelijk geworden dat de eerste stembureaus al aan het einde van de ochtend of begin middag te maken kregen met een te weinig aantal stembiljetten. Er is aangegeven dat er een evaluatie gaat plaatsvinden over het verloop van de verkiezingen. De onderzoeksvragen zijn echter nog niet kenbaar gemaakt aan de raad. De fractie van D66 stelt daarom schriftelijke vragen over de vragen die wij in ieders geval graag beantwoord zien worden als onderdeel van de evaluatie.

Vragen:

1. Hoeveel stemmen zijn er in 2019 uitgebracht voor Rijnland in de gemeente Nieuwkoop?

Antwoord: Het aantal tot de stemming toegelaten kiezers voor het Hoogheemraadschap van Rijnland in de gemeente Nieuwkoop bedroeg in 2019 10847.

2. Hoeveel stemmen konden er in 2019 worden uitgebracht voor Rijnland in de gemeente Nieuwkoop?

Antwoord: Het aantal kiesgerechtigden volgens het proces verbaal voor het Hoogheemraadschap van Rijnland in de gemeente Nieuwkoop bedroeg in 2019 22.226 .
Echter, dit is niet helemaal correct. Het totaal aantal stemgerechtigden voor de waterschappen in de gemeente Nieuwkoop betreft: Hoogheemraadschap van Rijnland (± 20.000 stemgerechtigden), Amstel, Gooi en Vecht (± 2.000 stemgerechtigden) en Stichtse Rijnlanden (± 200 stemgerechtigden) .
Het aantal stemgerechtigden voor het Hoogheemraadschap van Rijnland in 2019 zou dus ongeveer 2.200 lager moeten liggen.

3. Wat was daarom het opkomstpercentage?

Antwoord: Het opkomstpercentage voor de waterschapsverkiezingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland in 2019 in de gemeente Nieuwkoop bedroeg 48,8% volgens de officiële opgave (gebaseerd op 22.226 stemgerechtigden).
Op basis van het inzicht dat het aantal stemgerechtigden waarschijnlijk ongeveer 2.200 te hoog was zou een nieuwe berekening van het opkomstpercentage er zo uitzien: $10.847 / 20.026 = 54,2\%$

4. Hoeveel stemmen zijn er in 2023 uitgebracht voor het waterschap Rijnland in de gemeente Nieuwkoop?

Antwoord: Het aantal tot de stemming toegelaten kiezers voor het Hoogheemraadschap van Rijnland in de gemeente Nieuwkoop bedroeg in 2023 12.073.

5. Hoeveel stemmen konden er in 2023 worden uitgebracht voor het waterschap Rijnland in de gemeente Nieuwkoop?

Antwoord: Het aantal kiesgerechtigden voor het Hoogheemraadschap van Rijnland in de gemeente Nieuwkoop bedroeg in 2023 20.567.

6. Wat was daarom het opkomstpercentage?

Antwoord: Het opkomstpercentage voor de waterschapsverkiezingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland in 2023 in de gemeente Nieuwkoop bedroeg 58,7%.

7. Hoeveel stembiljetten zijn er in de gemeente Nieuwkoop besteld voor de waterschapsverkiezingen voor waterschap Rijnland?

Antwoord: Initieel zijn voor de waterschapsverkiezingen van 2023 voor het Hoogheemraadschap van Rijnland voor de gemeente Nieuwkoop 11.150 stembiljetten besteld.
Op de dag van de verkiezingen (15 maart 2023) zijn 1.000 stembiljetten bijbesteld.

8. Met welke stemopkomst is daarom rekening gehouden?

Antwoord: In oorsprong is rekening gehouden met een opkomstpercentage van 63,5%.
Echter, het te bestellen aantal stembiljetten voor de waterschapsverkiezingen van 2023 voor het Hoogheemraadschap van Rijnland is door een administratieve fout berekend op basis van een te laag aantal stemgerechtigden. Hierdoor is in eerste instantie abusievelijk besteld voor een opkomstpercentage van 54,2%.
(zie ook het antwoord op vraag 10).

9. Hoeveel stembiljetten zijn er in de gemeente Nieuwkoop afgeleverd voor de waterschapsverkiezingen voor waterschap Rijnland?

Antwoord: De initiële bestelling van 11.150 is door de drukker afgeleverd.

Van de latere bestelling van 1.000 stembiljetten bij de drukker zijn uiteindelijk op 15 maart 600 biljetten geleverd.

Uiteindelijk zijn later op 15 maart nog 300 biljetten uit de gemeente Alphen aan den Rijn en 600 stembiljetten uit de gemeente Kaag en Braasem gehaald.

Hiermee komt het aantal stembiljetten voor het Hoogheemraadschap van Rijnland

In de gemeente Nieuwkoop op:

Vooraf geleverd door drukker:	11.150
Op 15 maart geleverd door drukker:	600
Op 15 maart uit andere gemeenten:	900
Totaal:	12.650

Uitgaande van de 12.073 uiteindelijk in Nieuwkoop uitgebrachte stemmen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland zijn dus 923 stemmen meer uitgebracht dan het oorspronkelijk besteld aantal stembiljetten.

10. Waarop is het aantal bestelde stembiljetten gebaseerd?

Antwoord: Het initieel aantal bestelde stembiljetten voor de waterschapsverkiezingen van 2023 voor het Hoogheemraadschap van Rijnland in de gemeente Nieuwkoop is gebaseerd op het opkomstpercentage van 2019 verhoogd met een veiligheidsmarge.

Het zo gekozen percentage was hier 63,5%.

Echter, door een administratieve fout is dit percentage losgelaten op 17.477 stemgerechtigden in plaats van 20.567.

Hierdoor zijn initieel 11.150 stembiljetten besteld wat neerkomt op 54,2%.

11. Op welke wijze wordt er gedurende de dag contact gehouden tussen de stembureaus en de gemeente?

Antwoord: Gedurende de dag is op verschillende manieren contact geweest tussen de stemlocaties en de centrale coördinatie van de gemeente Nieuwkoop.

Ten eerste is de stembureau-App van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten ingezet.

Tevens is gedurende de dag tussen iedere stemlocaties en de centrale coördinatie veelvuldig telefonisch contact geweest.

Daarnaast zijn stemlocaties bezocht. In sommige gevallen gewoon om te kijken hoe het liep.

In andere gevallen om 'bestelde' additionele zaken (zoals bijvoorbeeld stembiljetten) aan te leveren.

12. Op welk tijdstip en via welke weg heeft het eerste stembureau te kennen gegeven dat de stembiljetten op raakten?

Antwoord: De eerste melding van een verwacht tekort aan stembiljetten is bij de centrale coördinatie om 10:19 via de stembureau-App binnengekomen.

13. Welke stembureaus hebben aangegeven dat er te weinig stembiljetten waren?

Antwoord: Gedurende de dag heeft praktisch iedere stemlocatie op een enig moment aangegeven te verwachten dat zij stembiljetten te kort zouden komen.

Op zich was dit verwacht. Iedere stemgerechtigde kon zelf bepalen bij welke stemlocatie binnen de gemeente hij of zij zijn of haar stem wilde uitbrengen. Hierdoor is op voorhand niet het benodigde aantal stembiljetten per waterschap per locatie te bepalen. Echter, wanneer een stemlocatie tijdig aangaf dat zij een tekort verwachtte biedt dat de tijd om tijdig aan te

vullen of eventueel te herverdelen.

Zo betrof de eerste melding (van 10:19) een verwacht tekort van stembiljetten voor het waterschap Amstel, Gooi en Vecht, waarvoor in totaal meer dan voldoende stembiljetten beschikbaar waren.

Uiteindelijk is het voor 3 locaties niet gelukt om tijdig (voor het sluiten van de stembureaus) het aantal stembiljetten voor het Hoogheemraadschap van Rijnland aan te vullen. Deze locaties waren:

- Mobiel stembureau (Vrouwenakker)
- Orangerie
- IKC de Vaart

14. Op welk tijdstip en op welke manier is hier vervolgens op gereageerd?

Antwoord: Zoals aangegeven zijn gedurende dag constant stembiljetten vanuit de centrale coördinatie aangevuld of herverdeeld (surplus ophalen op één locatie en afleveren op andere locatie).

Om 12:26 zijn 1000 extra stembiljetten voor het Hoogheemraadschap van Rijnland bijbesteld bij de drukker.

Rond 20:00 is bij buurgemeenten een surplus van stembiljetten voor het Hoogheemraadschap van Rijnland opgehaald en binnen de gemeente weer verdeeld over de locaties met een tekort.

Daarnaast zijn er instructies uitgegaan naar de stemlocaties hoe te handelen wanneer men (tijdelijk) geen stembiljetten beschikbaar had. Stemmers werd gedurende de dag gevraagd dan wel even te wachten, op een andere locatie hun stem uit te brengen, dan wel later terug te komen.

Bij het formeel sluiten van de locaties (21:00) is de mensen die op dat moment stonden te wachten, conform de kieswet, verteld dat zij toegelaten waren tot het stembureau en na aanvulling van de stembiljetten alsnog hun stem konden uitbrengen. De kieswet sluit uit dat mensen die na 21:00 bij een locatie aankomen alsnog mogen stemmen.

15. Welke actie is vervolgens op welk tijdstip ondernomen om het aantal stembiljetten te verhogen?

Antwoord: Om 12.26 uur zijn bij de drukker 1.000 extra stembiljetten besteld. Pas laat in de middag bleek de drukker (door grote bestellingen uit andere gemeenten, waar ook sprake was van een tekort aan stembiljetten) slechts 600 biljetten te kunnen leveren.

Nadat duidelijk werd dat het totaal aantal beschikbare stembiljetten voor het Hoogheemraadschap van Rijnland (nog steeds) onvoldoende zou zijn is even voor 20:00 contact geweest om omliggende gemeenten met de vraag of zij een aantal stembiljetten voor het Hoogheemraadschap van Rijnland beschikbaar konden stellen. Uiteindelijk zijn bij Alphen aan der Rijn nog eens 300 en bij Kaag en Braasem nog eens 600 biljetten opgehaald.

Voor akkoord ondertekend,

11 mei 2023

11 mei 2023

Robbert-Jan van Duijn
Burgemeester

Nicolette Caspers
Gemeentesecretaris